

Vailla vakinaista asuntoa ry

Vva ry

Asunto on ihmisen perusoikeus, eikä sen puuttumista voida hyväksyä missään olosuhteissa.

Vva ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka on perustettu vuonna 1986

Rahoitus: Ray, Helsingin kaupunki, yksityiset tukijat ja yhteisöt, apurahat

Vva ry on toiminut kansallisten asunnottomuusohjelmien ohjausryhmissä vuodesta 2001 lähtien.

Vva ry toimii asunnottomien ja asunnottomuutta kokeneiden edunvalvojana kansallisesti sekä osallistuu kansainväliseen vaikuttamistyöhön.

Yhdistys tarjoaa niin konkreettista apua ja liikkuvaa tukea asunnottomuuteen kuin yhteiskunnallisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

Vva ry - taustaa

Joukko asunnottomia miehiä perusti Vailla vakinaista asuntoa ry:n vuonna 1986 Helsingissä ja määrätti yhdistyksen tarkoituksiksi yhteismajoituksessa asuvien elinolojen parantamisen ja vaikuttamisen siihen, että jokaiselle asuntoa vailla olevalle järjestettäisiin mahdollisuus itsenäiseen asumiseen. Asunnottomuuteen kiinnitettiin valtakunnallista huomiota YK:n julistamana kansainvälisenä asunnottomien vuonna 1987. Tuolloin asunnottomia arvioitiin olevan koko maassa noin 20 000. Holkerin hallituksen (1987-1991) ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi asunnottomuuden poistaminen vuoteen 1991 mennessä.

Ensimmäiset kymmenen vuotta järjestö toimi kokonaan vapaaehtoisten voimin. Ensimmäiset työntekijät palkattiin järjestöön 1990-luvun alussa. Nyt järjestössä asunnottomuutta kokeneet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset työskentelevät rinnakkain. Järjestön toiminta on koko olemassaolonsa ajan perustunut asunnottomien omaan aktiivisuuteen oman asiansa edistämiseksi. Henkilökunnan tehtävänä on edunvalvonnan lisäksi asunnottomien ja asunnottomuutta kokeneiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen.

Yhdistyksen tärkein toiminnan muoto on asunnottomien edunvalvontatyö sekä asumisratkaisujen turvaaminen yhteiskunnassamme heille, joilla on mielenterveys- ja päihdeongelmia. Vva ry on asiantuntijajärjestö, joka osallistuu vaikuttamis- ja edunvalvontatyöhön paikallisesti, valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti. Järjestön kaikki toimipisteet sijaitsevat pääkaupunkiseudulla ja niissä toimii aktiivisesti noin 50 vapaaehtoista. Järjestön varsinaisten jäsenten määrä on pieni, vaikka toimintaan osallistuu ihmisiä ja yhteisöjä eri puolilta Suomea - asunnottomilla ei usein ole varaa maksaa jäsenmaksua eikä heillä ole osoitetta, johon voisi lähettää jäsenpostia.

Vva ry:n osallisuusstrategia valmistui vuonna 2011. Yhdistyksen tavoitteena on lisätä järjestelmällisesti asunnottomien ja asunnottomuutta kokeneiden yhteiskunnallisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Ensimmäiset työntekijät palkattiin vuonna 1994 Taitojen-vaihtoverstas-projektiin sekä Kohtaamispaikkaan. Yhdistyksen toiminta on laajentunut ruohonjuuritasolta nousseiden tarpeiden mukaan; yhdistyksen palkattujen työntekijöiden määrä on vaihdellut 10-21 työntekijän välillä.

Yhdistyksellä on kaksi asunnottomille tarkoitettua matalan kynnyksen toimipistettä sekä muita toimintoja, joista asunnottomilla tai asunnottomuusuhan alla olevilla on mahdollisuus saada apua ilman ajanvarausta kaikkina vuorokaudenaikoina. Yökahvila Kalkkers ja etsivän työn yksikkö Yökiitäjä toimivat yöaikaan ja vertais- ja vapaaehtoistoiminnan keskus Vepa sekä liikkuva tuki tavoittavat asunnottomia päivisin. Yhdistyksellä on myös Asunto ensin -mallin mukainen tuetun asumisen yksikkö Sällikoti, joka tarjoaa asunnon 28 pitkäaikaisasunnottomuutta kokeneelle henkilölle sekä kaksi päihteetöntä virkistys- ja toimintapaikkaa Helsingin Vuosaarissa.

Yhdistys tiedottaa asunnottomien tilanteesta säännöllisesti medialle ja yhteistyökumppaneille sekä järjestää erilaisia tapahtumia. Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi anoa määrä- ja apurahoja, toimeenpanna rahankeräyksiä, arpajaisia ja myyjäisiä sekä periä jäsenmaksuja. Yhdistyksen suurin yksittäinen tukija ja toiminnan mahdollistaja on Raha-automaattiyhdistys.

A sunnottomuudesta

Vuonna 2012 Suomessa tilastoitiin olevan yli 8000 asunnotonta, joista yli puolet on pääkaupunkiseudulla. Riski joutua asunnottomaksi on suurin henkilöillä, joilla on toimeentulovaikeuksia. Asunnottomuus muuttuu usein kodittomuudeksi, kun se on pitkäkestoista. Ihmisen omat valmiudet pitää yllä kotia rapautuvat useita vuosia kestäneen asunnottomuuden aikana ja asunnottomuustilanteen ulkopuoliset sosiaaliset verkostot katoavat. Valtaosa asunnottomista on keski-ikäisiä miehiä.

Eurooppalaisen asunnottomien kattojärjestön Feantsan määritelmän mukaan asunnottomiksi voidaan kadulla asuvien lisäksi katsoa myös asuntoloissa, laitoksissa, vastaanottokeskuksissa, tukiasunnoissa, asunnottomuusuhan alla sekä epävarmoissa ja riittämättömissä olosuhteissa elävät henkilöt.

Asunto on ihmisen perusoikeus, eikä sen puuttumista voida hyväksyä missään olosuhteissa. Jokainen ihminen kykenee asumaan itsenäisesti, mikäli saa siihen riittävän tuen.

Vva ry:n tavoitteena on auttaa jokaista asunnotonta löytämään ihmisarvoiset kriteerit täyttävä asumispaikka, josta voi tehdä kodin, sekä tarjota asunnottomille ja asunnottomuutta kokeneille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa yhteiskuntaan ja päätöksentekoon.

Vapaaehtois- ja vertaistoiminta

Ryhmä Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoita järjesti keväällä kävijöille sarjan erilaisia osallisuus tapahtumia; mm. ystävänpäiväaamiaisen, leffaillan, urheilukilpailut, kolmen ruokalajin lounaan yhdessä Roihuvuoren ammattikorkeakoulun kanssa, treffit henkilökohtaisen valmentajan kanssa.

Vuonna 2012 Vailla vakinaista asuntoa ry:n toimintaan osallistui eri tavoin yli 50 aktiivista vapaaehtoista, joista osalla oli pitkäaikainen kokemus asunnottomuudesta. Vapaaehtoiset

toimittivat asunnottoman yksineläjän lehteä Aukkia, osallistuivat erilaisten tapahtumien järjestämiseen, yhdistyksen perustoi-

mintaan sekä hallintoon. Vertais- ja vapaaehtoistoiminnan keskuksen Vepan kautta mukaan tulleet asunnottomat ja asunnottomuutta kokeneet löysivät itselleen toiminta-areenan yhdistyksen eri toimipisteistä. Vartiosaaren päivätoimintakeskuksen ja Soldiksen toimintaan osallistui runsaasti yhdistyksen vapaaehtoisia.

Metropolia-ammattikorkeakoulun opiskelijat ja yhdistyksen vapaaehtoiset toteuttivat elokuvan Valintoja, joka on liitettyä tämän vuosikertomuksen taakse.

Vartiosaari

Vartiosaaren päivätoimintakeskus mahdollisti aktiivisen ja omaehtois-
en toiminnan sekä tarjosi virkistys-
ja lomanviettopaikan sellaisille hen-
kilöille, joilla ei siihen muutoin ollut
mahdollisuutta.

Vartiosaari oli asunnottomien ja
asunnottomuutta kokeneiden sekä
yhteistyökumppaneiden käytössä
eikä sitä vuokrattu yksityiskäyt-
töön.

Vartiosaari toimi päihteettömyyden
tukena katkaisuhoidon ja kuntou-
tuksen välillä.

Vartiosaarella työskenteli 1 koevapaudessa vankeuttaan
suorittava vanki koko kesän ja syksyllä yksi yhdyskuntapalve-
lua suorittava henkilö.

Työkoneet ja sähköt siirrettiin verstaas ja huoltorakennukseen
Stiftelsen 7 Mars Fondenin avustuksen turvin.

Talvimyrskyssä hajonnut kota kor-
jattiin vakuutusyhtiön toimesta, ja
vanhan kodan rungosta tehtiin laavu
näköalapaikalle saareen.

Vartiosaari on Vailla vakinaista asuntoa ry:n Helsingin kaupungilta vuokraama päihtetön virkistyspaikka, jossa on mahdollisuus rentoutua ja kuntoutua. Toiminta perustui yhteisölliseen mökkielämään, jossa kukin osallistui omien voimavarojensa mukaan.

Kesän 2012 aikana saassa työskenteli koevapausvanki Suomenlinnan avovankilasta, joka vastasi korjaustöistä sekä toimi veneenkuljettajana. Talven myrskyissä rikkoutuneen kodan korjasi vakuutusyhtiö ja laituria korjattiin omin voimin. Uusi moottori asennettiin veneeseen. Kuljetuksiin käytettiin myös kahden työntekijän omia veneitä, joiden polttoainekustannuksiin yhdistys osallistui.

Vartiosaaren toiminta perustui päihteettömään yhteisölliseen mökkielämään ja jokainen kävijä osallistui yhteisön toimintaan voimiensa mukaan. Saassa pidettiin kerran viikossa yhteisökokous, johon osallistui yhdistyksen työntekijöitä. Yhteisölle järjestettiin tarpeenmukainen liikkuva tuki.

Asunnottomia ja tukiasunnoissa asuvia yöpyi Vartiosaassa eripituisissa ajanjaksoissa. Päivittäin saassa yöpyi noin 8 henkilöä. Saassa yöpymisestä perittiin nimellinen maksu, jolla katettiin ylläpidosta aiheutuneita kuluja. Vartiosaarta ei vuokrattu yksityiskäyttöön, mutta yhdistyksen yhteistyökumppanit asukkaineen ja asiakkaineen vierailivat saassa virkistysmerkeissä. Vartiosaassa yöpyi myös lapsia asunnottoman vanhemman kanssa.

Vastuuhenkilö järjesti Vartiosaaren syystalkoot ja lahjoitusruoat talkoisiin. Saarikauden lopettamiseen liittyvät tehtävät käytiin läpi saassa olevien henkilöiden ja Vartiosaari-seuran puheenjohtajan kanssa.

Soldis

Soldiksen yhteisö mahdollisti päihteettömän vertaistuen ja järjesti päihteetöntä toimintaa ja tapahtumia ympäri vuoden.

Päihteettömiin juhannusjuhliin osallistui yli 200 henkilöä.

Päärakennuksen turvekatto korjattiin.

Vartiosaaren päivätoimintakeskusta vastapäätä mantereen puolella sijaitsevan Soldiksen toiminnasta vastasi päihteetön vertaisyhteisö. Vertaisryhmät kokoontuivat 3-4 kertaa viikossa ja niihin osallistui 25 henkilöä kerrallaan. Rantatoimikunta kokoontui kesäaikana kerran kuukaudessa. Tontin kunnossapito- ja siivoustalkoot pidettiin kuukausittain. Yhteisöä työllistivät talvimyrskyjen aiheuttamat tuhot, joita olivat terassin, laiturin ja ulkovalojen rikkoutuminen.

Vertaisryhmätoimintoihin osallistui 20 -30 henkilöä kerrallaan. Sauna lämmitettiin säävarauksella 5-6 iltana viikossa. Saunojia oli säännöllisesti 20-30henkilöä. Soldiksessa pidettiin päihteettömät juhannusjuhlat, joihin osallistui noin 200 henkilöä.

Matalan kynnyksen työ

Yökahvila Kalkkers toimi talvikauden 2012 ylimääräisenä hätämajoitussuojana Helsingissä ja tarjosi suojan 1435 henkilölle.

Yhdistyksen matalan kynnyksen työn avulla vuonna 2012 autettiin 13 881 heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevaa henkilöä. Ehkäistiin henkeä ja terveyttä uhkaavia vammoja, tarjottiin suoja 2380 henkilölle yöaikaan kriisipiste Kalkkersissa, ohjattiin palveluiden piiriin sekä tarjottiin tuki 5 henkilölle omaan asuntoon. Vepassa tarjottiin mahdollisuus maksuttomaan lämpimään ateriaan sekä puhtauteen yli 200 päivänä. Liikkuvan tuen piirissä (tilastoitu vasta elokuusta 2012 alkaen) kohtaamisia 311, joista naisia 64.

Osallisuuden tarjoamisen vähäisessäkin määrin kohentaa kansalaisten omanarvontunnetta ja lisää näin tahtotilaa pitää itsestään parempaa huolta. Esimerkiksi päihteiden käyttö vähenee niinä päivinä, kun osallisuuteen tarjoutuu mahdollisuus. Mahdolliset puheet, joissa rikoksentekoa seurauksineen vähätellään, jäävät joko kokonaan osallisuuspäivinä pois tai ainakin selkeästi vähenevät. Muutos johtuu tunteesta, joka syntyy ihmiselle hänen kuuluessaan johonkin, jossa hänen todelliset arvonsa elämän sisältöjä ajatellen ovat.

Yhdistyksen tekemä järjestölähtöinen edunvalvonta- ja auttamistyö perustui ilman ajanvarausta tehtävään matalan kynnyksen työhön, etsivään työhön ja liikkuvaan tukeen. Yhdistyksen toimintoja kehitettiin jatkuvan arvioinnin periaatteella. Auttamistyön viitekehystenä oli ratkaisukeskeinen ja auttamisprosessiin osallistava työtapana. Toimipisteiden tarkka kuukausikohtainen raportointi matalan kynnyksen työstä vuonna 2012 on luetavissa yhdistyksen internetsivuilta www.vvary.fi.

Vertais- ja vapaaehtoistoiminnan keskus Vepa

Kuusi henkilöä suoritti hygieniapassin
Kerran viikossa Vepasta käytiin keilaamassa

Vertais- ja vapaaehtoistoiminnan keskus Vepa on matalan kynnyksen periaatteella toimiva paikka, jonka arjesta vastaavat palkattua vertaisohjaajaa sekä lukuisa joukko vapaaehtoisia. Toiminnassa mukana oleminen ei edellytä päihteettömyyttä. Lisäksi kaksi ammattityöntekijää olivat kävijöiden käytettävissä asumisneuvontaan, palveluohjaukseen ja liikkuvaan tukeen.

Kävijöillä oli mahdollisuus tulla Vepaan juomaan kuppi kahvia, lukea päivän lehti, katsoa televisiota, käyttää tietokonetta tai soittaa maksutta virkapuheluita. Vepassa vieraileville kävijöille valmistettiin useimpina päivinä lahjoituksena saatujen elintarvikkeiden avulla maksuton lämmin ateria. Vepan ovet olivat auki arkisin aamuseitsemästä iltapäivä kahteen.

Käyntikertoja vuodessa yli 10 000
noin 40-60/kävijää/työpäivä.

Asunnottomien tavoittaminen ja vertaispainotteinen apu ja edunvalvonta Helsingissä. Maksuton asioidenhoito, ruokailu, suihkumahdollisuus ja vaatejako asunnottomille arkisin.

Työelämän valmennusjärjestelyt/ vaikeassa työmarkkina-asemassa oleville työttömille. Koevapaus ja yhdyskuntapalvelupaikan tarjoaminen.

Toiminta-areenan tarjoaminen työkyvyttömyyseläkkeellä oleville asunnottomille.

”Vepassa käydään keskusteluja, joissa ilmenee tarve jakaa ahdistusta, traumaperäisiä

haavoittuneisuuden tunteita ja psyyken alueen huonoa oloa. Toisaalta esiin nousee iloa ja toivon näkökulmia. Kuitenkin kun henkilöiden toiveita ja pettymyksiä pohditaan suhteessa toisiinsa, suhde on depressiopainotteinen. Masentuneisuutta pyritään usein kuorruttamaan vähättelemällä ja kovettamalla tunteita tai kohtaamalla muita paikalla olevia ”klovnin” naamion takaa. Esim. pahoinpidellyksi joutumista tuodaan vähätellen esille, samoin terveydentilassa tapahtunutta selkeää huononemista. Inhimillisen surun ja kaipauksen olemassaoloa ei kuitenkaan voi poistaa elämän arjesta. Se, etteivät nämä tunteet pääse nousemaan esiin kovassa ”kentän” katu-uskottavuuskulttuurissa, jättää ihmisen vaille oikeutta välttämättömään prosessiin, jossa hän saisi käsitellä menetykset, surun ja pelkotilat. Arjen osallisuuden tulee antaa tilaa myös näille asioille.”

Asumisasiat ja palveluohjaus

”Asumisneuvonnan tuloksena on hyvin päättynyt prosessi avuntarvitsijan kanssa = yksi asunnoton pois tilastoista.”

Asumisasiosta ja palveluohjauksesta vastaava ohjaajalla oli kontakteja 720. Keskimäärin kolme päivässä.

Vuonna 2012 asutettiin Y-säätiön asuntoihin kolme henkilöä, joihin yhdistys järjesti yksilöllisen tuen.

Asumisohjaaja työskenteli Vantaalla yhden päivän viikossa asumisneuvontaan liittyen.

Lähes kaikissa tapauksissa yhteys asumisasioiden ohjaajaan muodostui useasta tapaamiskerrasta, joiden välillä ohjaaja järjesteli asioita viranomaisten kanssa. Monivaiheisen prosessin jälkeen päästiin tilanteeseen, jossa asunnottoman kaikki paperiasiat ja asumisvaihtoehdot oli selvitetty. Samalla myös asunnottomuuteen liittyvä elämäntilanne

ja siihen saatavilla oleva tuki oli käyty asumisohjaajan kanssa läpi. Neuvontaa ja ohjausta annettiin asumiin ja muihin viranomaisasioihin liittyvissä asioissa ilman virka-aikaa ja ajanvarausta. Kävijöitä autettiin muun muassa täyttämään ja päivittämään vireillä olevia asuntohakemuksia sekä hakemaan heille kuuluvia taloudellisia etuuksia. Viranomaisille lähetettiin myös saatekirjeitä. Yhdessä kävijän kanssa oltiin yhteydessä sosiaalityöntekijään ja muihin virastoihin. Kävijää tuettiin menemään sovittuihin tapaamisiin ja olemaan yhteydessä niin vuokranantajiin kuin sosiaalityöntekijöihin. Lisäksi kävijät tarvitsivat tukea oikeuksiensa puolustamisessa. Keskusteluapua monet kävijöistä ilmaisivat tarvitsevansa. Kävijöiden kanssa keskusteltiin eri vaihtoehdoista, joita heillä oli. Suurin osa tavatuista henkilöistä oli päihdekierteessä ja päihteiden suurkuluttajia. Kerran viikossa ohjaaja tapasi vantaalaisia asunnottomia ja asunnottomuutta kokeneita RuokaApu yhdistys ry:n Tulta Linkki Projektin ylläpitämässä kahvilassa Vantaan Tik-

kurilassa.

Kävijöille annettiin ehkäisevänä päihde-työnä terveysneuvontaa ja jaettiin tietoa muun muassa päihteidenkäyttöön liittyvistä riskitekijöistä ja kohonneen verenpaineen aiheuttamista vaikutuksista. Kävijöillä oli mahdollisuus mittaattaa sokeriarvonsa ja verenpaineensa.

Nuorten ja maahanmuuttajien yhteyden-
tojen määrä lisääntyi; heitä asumisasioiden
ohjaaja kohtasi keskimäärin kaksi päivän
aikana. Nuorista suurin osa oli työssä käyviä.
Monen opinnot olivat keskeytyneet. Asun-
nottomuus oli useimmiten yhteydessä liian
kalliisiin vuokriin, vippilainoihin ja eroihin ja
kotoa itsenäistyminen oli kaatunut asunnon
puutteeseen. Ohjaajan kohtaamat nuoret ker-
toivat kokevansa ulkopuolisuutta. Havaittavis-
sa oli päihteiden lisääntynyttä sekakäyttöä.
Maahanmuuttajien lähtömaita olivat mm.
Viro, Kenia, Liettua, Latvia, Unkari ja Israel.
Myös heidän asunnottomuuteensa liittyi
ulkopuolisuuden kokemus; usein taustalla
oli ero puolisosta ja vaikeita kokemuksia
lähtömaassa. Asumisyksiköissä oli kohdattu
syrjintää. Sekä nuorilta että maahanmuut-
tajilta puuttuivat kontaktit viranomaisiin.
Molemmista ryhmissä esiintyi masennusta.

Liikkuva tukityö

Valtaosa liikkuvasta tuesta oli ns. rekisteröimätöntä sosiaalityötä. Liikkuva tuki kohtasi viikoittain neljä henkilöä jotka tarvitsivat tukea useammin kuin kaksi kertaa viikossa.

Kansalaisten huonovointisuus näyttäytyi lisääntyneinä yhteydenottoina.

Useissa kohtaamisissa kulkivat käsi kädessä verkostotyö, terveydenhoito ja psykososiaalinen tuki.

Liikkuvan tuki osallistui aktiivisesti Kurvin alueen KUJATO- vertaisjärjestötoimijoiden yhteistyön kehittämiseen sekä Vety-ryhmään jossa kehitettiin vertais- ja ammattityön yhtymäkohtia.

Liikkuva tuki osallistui elintarvike sekä tarvikelahjoitusten hakemiseen ja jakamiseen yhdistyksen eri toimipisteisiin ja toimi Vartiosaaren toimintakeskuksen vastaavana.

Liikkuva tuki suunnitteli yhteistyössä Vihreän Keitaan verkostotyöprojektissa vapaaehtoistyön koulutuksen

Liikkuva tukimuoto toimi siltana järjestön tekemän työn ja viranomaistyön välillä. Liikkuvan tukityön avulla mahdollistettiin yhdistyksen kävijöille joustava ja kävijöiden tarpeita kunnioittava nopea apu ja tuki.

Liikkuva tukityö aloitettiin osana Kohtaamispaikan toimintaa kesällä 2009 kävijöiden ilmaisemien tuen tarpeiden vuoksi. Liikkuvaa tukityötä tehtiin yhden työntekijän voimin. Liikkuva tuki oli mukana kävijöiden elämäntilanteissa ja varmisti oikeuksien toteutumisen. Ohjaajan työnkuvaan kuuluivat palveluohjaus sekä konkreettisen tuen antaminen matalan kynnyksen toimipisteissä asioiville kävijöille.

Liikkuvan tuen painopisteenä oli asumisasioiden hoitaminen ja palveluohjauksellinen työ sekä kävijöitä osallistava toiminta. Kohtaamisissa lähtökohtana oli kävijöiden oman tahdon ensisijainen kuuleminen ja valintojen tekeminen.

Kävijöitä ohjattiin ja tuettiin kolmannen sektorin ja julkisen palvelujärjestelmän piiriin. Monella kävijällä oli selkeä kynnys hakeutua omatoimisesti julkisen sektorin palveluita tarjoavien viranomaisten puoleen. Työntekijä lähti pyydettyään mukaan terveyskeskukseen, sairaaloihin ja sosiaalityöntekijöiden tapaamisiin.

Liikkuvaa tukityötä tekevä ohjaaja tarjosi akuutissa avun tarpeessa oleville tukea asuminen, terveydenhoitoon, päihiteisiin ja rikosseuraamustilanteeseen liittyvissä kysymyksissä sekä päihiteiden käytön lopettamiseen tähtäävissä suunnitelmissa. Lisäksi selviteltiin velkajärjestelyn piiriin pääsyä. Useampi kävijä tarvitsi myös tukea sosiaalisissa tilanteissa. Kohtaamisissa käytettiin menetelmänä ratkaisukeskeistä työtettä.

Liikkuvan työn tekijä osallistui erilaisten verkostojen toimintaan. Verkostotyöskentelyn avulla voidaan saattaa vaikeissa elämäntilanteissa olevia kansalaisia avun, tuen ja erityisten järjestöpalveluiden piiriin.

Liikkuva tuki tarjosi Vepan kävijöille mahdollisuuden osallistua toimintaan eri tavoin kuten lähteä hakemaan järjestölle osoitettuja lahjoituksia, lähteä mukaan hoitamaan Vartiosaaren liittyviä työtehtäviä tai lähteä tapaamaan yhteistyökumppaneita. Samalla tarjoutui psykososiaalinen arena erilaisille keskusteluille.

Liikkuvan tuen työntekijä teki työtä omalla autolla, jonka polttoainekulut yhdistys maksoi. Seuraavaksi vuodelle haetaan rahoitusta auton hankintaan liikkuvan tuen käyttöön.

Yökahvila Kalkkers

Yökahvila Kalkkers on toiminut vuodesta 1998 matalan kynnyksen yöaikaan avoinna olevana kriisipisteenä kadulla asuville/joutuneille asunnottomille. Yökahvila on toiminut asunnottomien palveluita täydentävänä yksikkönä Helsingissä. Vuonna 2012 yökahvila pidettiin avoinna tammi-maaliskuussa yksityisten lahjoitusten sekä Helsingin sosiaalilautakunnan avustusten turvin joka yö jolloin kahvilan kävijämäärät nousivat radikaalisti.

Jotta yökahvilan kävijöitä voidaan paremmin ohjata eteenpäin palveluiden piiriin, tarvitaan valtiovallan ja kuntien puolelta selkeä linjaus ja toimenpiteitä Eu-asunnottomien tilanteen ja oikeuksien selvittämiseksi.

Yökahvila Kalkkersissa oli vuonna 2012 käyntikertoja 2384, joista tammi-maaliskuussa (joka yö avoinna) 1431.

Läpileikkaus maaliskuu 2013

Kävijöitä 62

n 20 kävijää per yö

107 eri mieshenkilöä

15 eri naishenkilöä

30 asunnon omaavaa

37 ulkomaalaista/ulkopaikkakuntalaista

40 ensimmäistä käyntikertaa

57 henkilöä kävi vain kerran

Yökahvilaan hakeuduttiin terveydellisistä syistä mm. jalkavaivojen, krampin, lääkkeiden yliannostuksen ja tulehduksesta aiheutuneiden komplikaatioiden kautta. Heitä ohjattiin asumispalveluiden lisäksi mm. päiväkeskuksiin, leipäjonoon, sosiaalipäivystykseen, yhdistyksen omien palveluiden piiriin ja katkaisuhuoltoon.

Yhteistyössä Sininauhasäätiön Viimeinen mohikaani- hankkeen kanssa asumisen polkua työstettiin 10-15 henkilön kanssa.

Kävijöitä tuli Kalkkersiin Helsingistä ja pääkaupunkiseudulta mm. poliisin, Yökiitäjän, tuttujen, sosiaalipäivystyksen, Hietaniemenkadun palvelukeskuksen, Hirundon ja yhteistyökumppanien ohjaamana. Kalkkersiin tultiin myös muilta paikkakunnilta sekä Itä-Euroopasta, sillä näillä tulijoilla ei ollut muuta yöpymismahdollisuutta Helsingissä.

Kun Hietaniemenkadun palvelukeskuksen rinnalle avattu hätämajoitus suljettiin tammi-kuun lopussa, Yökahvilan kävijämäärät nousivat.

Suurin osa yökahvila Kalkkersissa käyvistä oli kadulla ”asuvia”. Lisäksi yökahvilaan hakeutui tuetussa asumisyksikössä asuvia tai oman asunnon omaavia. Syyksi kerrottiin mm. halu tulla keskustelemaan tuttuun ja turvalliseen paikkaan. Moni oli kadottanut avaimensa tai myöhästynyt

viimeisistä julkisista kulkuvälineistä. Kävijät tulivat Kalkkersiin lähinnä nukkumaan. Kahvilan ollessa suljettuna he kertoivat yöpyneensä kavereilla, tutuilla, ulkona, rappukäytävissä tai yleisissä vessoissa. Monilla oli voimassa asuntohakemus kaupungille tai he jonottivat johonkin tuetun asumisen yksikköön. Kävijöitä ohjattiin järjestön ylläpitämän vertais- ja vapaaehtoistoiminnan keskus Vepaan selvittämään asioitaan, sosiaalipäivystykseen, maistraattiin, terveysasemille, katkaisuhuoltoon, Espanjan konsulaattiin, sekä muihin päiväkeskuksiin.

Yökahvilassa öitään viettäneet muiden EU-maiden kansalaiset kertoivat tulleensa Suomeen etsimään töitä.

Koska heillä ei ole tuloja eikä oikeutta suomalaiseseen sosiaaliturvaan, oli asumisen järjestäminen hankalaa. Heitä ohjattiin päiväkeskuksiin ja seurakuntien palveluihin sekä asioimaan maahanmuuttajien neuvontapisteessä Esplanadilla.

Yökiittäjä – etsivä työ

“Yökiittäjän kontakti yöaikaan on ollut usean ulkona asuvan henkilön ainoa sosiaalinen kontakti. Yökiittäjän tekemän työn avulla on estetty henkeä ja terveyttä uhkaavia vammoja.”

Yökiittäjän työ perustui inhimilliseen kontaktiin asunnottomien omalla reviirillä, joka luodaan pitkän ajan kuluessa, sekä järjestelmälliseen etsivään työhön yöaikaan. Työ täydentää kunnallisia palveluita ja se tehdään yhteistyössä viranomaisten kanssa.

Yökiittäjä teki säännöllistä yhteistyötä Helsingin kaupungin Lähityön, Hietaniemen palvelukeskuksen, yökahvila Kalkkerssin, Sininahasäätiön Viimeinen mohikaani-hankkeen sekä Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Yökiittäjä ohjasi ihmisiä katkaisuhuoltoon, asunnottomien palveluihin, sairaaloihin, ja selviämishoitoasemille

Vuonna 2012 kontakteja oli 343, joista Espoossa 96.

Koko aikana 2006 -2012 kontakteja 3168, joista naisia 116.

Vuonna 2012 olemassa olevien kontaktien kautta saatiin tietoa uusista ulkona oleskeluvista asunnottomista.

Yhdistyksen tekemä etsivä työ pääkaupunkiseudulla yöaikaan aloitettiin Raha-automaattiyhdistyksen projektirahoituksen turvin vuonna 2006. Ainoana yöaikaan liikkuvana yksikkönä Yökiittäjä on täydentänyt täydentää kunnallisia asunnottomien palveluita ja toimii yhteistyössä viranomaisten kanssa. Yökiittäjässä työskentelee kaksi

sairaanhoitajaa, joista toisella on psykiatrinen koulutus. Yökiittäjän työ perustuu järjestelmälliseen etsivään työhön, jo saavutettuihin kontakteihin asunnottomien kanssa sekä ihmisen arvoon sinänsä. Ulkona oleskelevat ihmiset ovat hyvin arkoja ottamaan minkäänlaista kontaktia kanssaihmiin eikä heillä ole tietoa palveluista, jotka heille kuuluisivat. Etsivän työn haasteena on saada nämä ihmiset suostumaan ensin ottamaan apua vastaan, minkä jälkeen heidät voidaan saada heille kuuluvien palveluiden piiriin.

Asumispalveluyksikkö Sällikoti

Sällikoti toteuttaa Asunto ensin -periaatetta käytännössä siten, että asukkaalta ei edellytetä muutosta elämäntavoissaan.

Kaksi Sällikodin asukasta kertoivat oman tarinansa pois pitkäaikaisasunnottomuudesta Sällikotihankkeen avulla Paavo 2 tiedotustilaisuudessa.

Asukas osallistui palveluntuottajien ja palvelunostajien yhteisiin kehittämis- ja arviointipäiviin.

Ray: n rahoittaman Sällikoti -hankkeen loppuraportti valmistui vuoden 2012 alkupuolella ja tulokset on luettavissa www.vvary.fi

Moni asukas on siirtynyt hillitympään juomakulttuuriin ja saanut arjen hallintaan pienellä tuella.

Asukkaiden terveydenhuolto saatu ajan tasalle ja henkilöille sovittua tarvittavat leikkaukset.

Yhteensä 4 asukasta kuoli vuoden 2012 aikana

Osa asukkaista on ollut pitkään kokonaan raittiina

Sällikoti oli vuosina 2007- 2011 Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama 5-vuotinen kokeileva tuetun asumisen hanke, jossa asutettiin pysyvästi 28 pitkäaikaisasunnottomasta miestä asunto ensin -periaatteen mukaisesti. Hankkeen toteutti Vva ry, pääyhteistyökumppanit olivat RAY, Helsingin kaupunki ja Helsingin Diakonissalaitos. Sällikoti siirtyi Helsingin kaupungin ostopalveluksi syyskuun alussa 2011 hankintamenettelyn jälkeen.

Viisivuotinen hanke on antanut ainutlaatuista tietoa asunto ensin - mallisesta asumisesta ja toiminut tutkimuskohteena useassa eri hankkeessa.

Markkinaoikeus kumosi Helsingin kaupungin ja SKEY- hankintamenettelyllä valittujen palveluntuottajien sopimuksen. Korkein hallinto-oikeus antoi väliaikaisen luvan jatkaa sopimuksia, mutta asiaan ei vielä ole saatu lopullista päätöstä.

Vaikuttaminen, kehittäminen ja järjestötyö

Yhdistyksen tekemän vaikuttamistyön avulla asunnottomuutta kokeneiden osallisuus laajeni enemmän kohti palveluiden suunnittelemista

Asunnottomuutta kokeneiden tekemät Osallisuuden suositukset esiteltiin Nimi Ovesa - hankkeen kautta.

Rikosseuraamusviraston Oma Ovi- hankkeen tulokset julkistettiin.

Asumisohjaajan ja valokuvaaja Aspe Timosen tekemä kirja Katukertomuksia asunnottomasta elämästä julkaistiin syksyllä

Vailla vakinaista asuntoa ry on valtakunnallinen järjestö, joka aluetyöntekijän tekemän työn, pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen- ja poistamisohjelman, Asunnottomien työn verkoston, asunnottomien oman vaikuttajaverkoston, Verkostokehittäjät- hankkeen sekä Omat avaimet - hankkeen hoitaa asunnottomien edunvalvontaa Suomessa.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen- ja poistamisohjelma – PAAVO 1

Vailla vakinaista asuntoa ry osallistui Vanhasen hallituksen vuonna 2008 asettaman pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen- ja poistamisohjelman ohjausryhmän työhön vuosina 2008 -2011 sekä toisen ohjelmakauden työhön 2012- 2015. Ohjausryhmän tehtävänä on edistää ohjelman hankkeiden toteutumista, ohjelman viestintästrategian toimeenpanoa, vastata valtion ja kaupunkien säännöllisestä tietojenvaihdosta, luoda ohjelman seurantajärjestelmä, vastata vähintään kerran vuodessa osapuolten kesken järjestettävästä neuvottelusta sekä tuottaa vuosittain ohjelman toimeenpanoraportti. Vva ry toi ryhmän päätöksentekoon mukaan asunnottomuutta kokeneen, kiinnitti huomiota kohtuuhintaisten asuntojen puuttumiseen metropolialueella, taloudellisessa ahdingossa elävien asumiseen sekä asukkaiden oikeuksiin ohjelman mukaisissa asuntoensin – periaatteella toimivissa asumisyksiköissä.

Katu- Kirja

Asumisohjaaja työsti yhdessä valokuvaaja Arto Timosen kanssa Katu-kirjan, joka kertoi asunnottomien elämästä kadulla. Kirjan piti alun perin olla pieni sarjakuvamainen teos yhden asunnottoman elämästä, mutta teos paisui ja useat asunnottomat halusivat kertoa tarinansa. Kirjan julkaisu Into Kustannus Oy, mutta se toimitettiin ja painettiin Vailla vakinaista asuntoa ry: n kustannuksella.

Aspe Timonen ja Henna Paasonen kokosivat Katu-kirjan kuvista näyttelyn galleria Hipolyteen marraskuussa ja yhdistys osallistui näyttelyn kustannuksiin.

Valtakunnallinen aluetyö ja verkostoyhteistyö

Järjestöön palkattu aluetyöntekijä oli yhteydessä valtakunnallisella tasolla Suomen 10 suurimman asunnottomuuskunnan kanssa. Yhteyttä pidettiin kunnan tai järjestön alaisuudessa toimiviin asunnottomia ja asunnottomuutta kokeneita kohtaaviin toimipaikkoihin. Yhteydessä oltiin muun muassa tavoitettaessa jäseniä asunnottomien omaan valtakunnalliseen vaikuttajaverkostoon, jonka tavoitteena on vaikuttaa vallitseviin asenteisiin ja poliittiseen päätöksentekoon. Aluetyöntekijään oltiin myös yhteydessä eri puolilta Suomea niin sähköpostitse kuin puhelimitse. Useimmiten yhteydenotoissa tiedusteltiin kyseisen paikkakunnan tarjoamista palveluista, joista oli kiinnostunut joko avun tarvitsija itse tai hänen läheisensä. Aluetyöntekijä ohjasi soittajia myös olemaan yhteydessä Vva:n asumisasioiden ohjaajaan. Lokakuun 17. päivä vietetyn Asunnottomien yö -tapahtuman johdosta oltiin yhteydessä valtakunnallista tapahtumaa järjestäviin tahoihin ympäri Suomea.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämis- ja poistamisohjelman rinnalle ja tueksi kehityksessä Nimi ovesa -hankkeessa (2010-2012) Vailla vakinaista asuntoa ry vastasi osallisuus-, yhteisöllisyys- ja kokemusasiantuntijuryhmän koordinoimisesta. Hankkeen aikana mietittiin yhdistyksen osalta osallisuutta palveluiden suunnittelussa ja järjestämisessä sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteutumista asumispalveluissa. Osallisuusryhmän ydinryhmä muodostettiin kokemusasiantuntijoista, joiden kanssa laadittiin osallisuuden suositukset asumissosiaalisen kentän toimijoille ja rahoittajille. Osallisuuden suositukset laadittiin palveluita tuottaville organisaatioille, henkilöstölle ja rahoittajille. Lisäksi kirjattiin suositukset kotiin annettavasta tuesta. Suositukset esiteltiin koko verkostolle kevättalvella. Osallisuusryhmän koordinaattorina toiminut järjestön aluetyöntekijä työsti Nimi ovesa -hankkeen lopputuotoksena syntyneelle Asuntoensin.fi -sivustolle laadittuun asumissosiaalisen työn verkkokäsikirjaan tekstiä osallisuudesta ja kokemusasiantuntijuudesta polkukirjoittamisen menetelmin.

Kurvin alueen järjestötoimijoiden eli Kujaton verkostoyhteistyö käynnistyi alkuvuodesta. Sörnäisten alueen sosiaali-, terveys- ja vertaisjärjestötoimijoiden tavoitteena on aktivoida vertaisia ja vapaaehtoisia sekä vaikuttaa asenteisiin ennakkoluuloja vähentävästi. Raja-aitoja purkamalla pyritään alueen sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen ja aidon yhteisön syntymiseen. Verkoston tavoitteena on tiivistää osaamista eri toimijoiden kesken, mahdollistaa moniammatillista osaamista sekä luoda vertaistyöntekijöille ja vapaaehtoisille kontakteja heille aiemmin tuntemattomiin järjestöihin. Vva: n edustajana verkostossa toimi liikkuvan tuen työntekijä, joka oli myös perustamassa verkostoa.